

De week van de duurzame gemeente

Lokale besturen én hun burgers in beweging krijgen rond de SDG's

inspiratienota

Inhoud

Voorwoord	3
Over de campagne	3
Waarom deze publicatie	3
1. Procesbeschrijving	6
Opstart en partners	7
Format	7
Communicatiestrategie	8
Praktische organisatie	9
Ondersteuning van de deelnemers	10
Campagnemateriaal	11
Voor het lokaal bestuur	11
Voor de helden	12
2. Engagement van de deelnemers	14
Lokale organisatie van de campagne: voorbeelden uit de praktijk	16
3. Zelf aan de slag?	18
Geleerde lessen	19
Stappenplan voor de organisator van de campagne	22
Bijlage: Campagnehandleiding 2020	25

Stad Tienen organiseerde een SDG-flashmob tijdens de eerste editie van de Week van de Duurzame Gemeente.

Voorwoord

Over de campagne

De VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) organiseert sinds 2018 de Week van de Duurzame Gemeente. Dit is een publiekscampagne om in de eerste plaats de bekendheid van de Duurzame Ontwikkelings-doelstellingen of SDG's (sustainable development goals) te vergroten bij het brede publiek in Vlaanderen, en in de tweede plaats om Vlaamse lokale besturen concrete handvaten aan te reiken voor een duurzaam en co-creatief lokaal beleid op de lange termijn. Tijdens de campagneweek hangen deelnemende gemeenten een SDG-vlag uit aan het gemeentehuis en zetten ze hun 'duurzame helden' in de kijker. Deze helden zijn lokale burgers, scholen, bedrijven en verenigingen die in hun werk of dagelijks leven bijdragen aan één of meerdere SDG's en daarom de lokale gezichten worden van de 17 mondiale doelstellingen.

Op www.duurzamegemeente.be vind je een lijst van alle deelnemende gemeenten per jaar, een voorstelling van al hun duurzame helden en een overzicht van lokale activiteiten die de gemeenten ondernamen om de SDG's en de helden in de kijker te zetten. Op het [youtubekanaal van de VVSG](#) vind je verschillende filmpjes met beelden van de voorbije edities. In bijlage bij deze publicatie vind je ook de uitgebreide campagnehandleiding die deelnemende gemeenten ontvangen bij inschrijving.

Meer dan de helft van alle Vlaamse gemeenten (172 van de 300) namen reeds deel aan de campagneweek. Jaarlijks gaat het om een 100-tal lokale besturen. Het enthousiasme voor de campagne, zowel vanuit de lokale besturen als in de lokale en regionale pers, duidt op de nood aan dergelijk format waarin lokale besturen kunnen communiceren over de lokale acties die zij nemen in het kader van de Agenda 2030 en de actieve bijdrage die zij daarbij van hun burgers verwachten of willen aanwakkeren. Ook het feit dat de campagne concrete gezichten geeft aan de soms moeilijk tastbare SDG's is een belangrijke plusfactor voor de deelnemende gemeenten. Het campagneformat laat toe de SDG's te concretiseren en tegelijkertijd lokale helden in de bloemetjes te zetten: van een win-win gesproken!

Waarom deze publicatie

De VVSG wil koepels van lokale besturen wereldwijd, maar even goed andere organisaties en overheidsinstanties die inzetten op de realisatie van de SDG's, inspireren om gelijkaardige campagnes op te zetten waarin zowel lokale besturen als SDG-ambassadeurs op een creatieve en activerende manier tonen hoe de Agenda 2030 lokaal gerealiseerd kan worden. In deze publicatie documenteren we daarom onze aanpak, strategieën en geleerde lessen.

De Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling werd ondertekend op 25 september 2015. De Week van de Duurzame Gemeente gaat jaarlijks door van 18 tot 25 september, en dezelfde periode wordt overal ter wereld steeds vaker aangegrepen om SDG-initiatieven te organiseren¹. De laatste edities van onze Week van de Duurzame Gemeente kregen reeds

1 Zie de verzameling van SDG-initiatieven op <https://act4sdgs.org/>.

weerklink in het buitenland: op 25 september hijsen ook gemeenten in Nederland de SDG-vlag², en in 2022 organiseerde Tarija, de Boliviaanse stedenbandpartner van gemeente Brasschaat, de allereerste Week van de Duurzame Gemeente in het globale Zuiden. Waarom niet dromen van SDG-vlaggen aan alle gemeentehuizen wereldwijd, en een podium voor SDG-helden in elke stad?

² Zie de campagnes 'Vlaggendag' en 'Global Goals Gemeenten' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Proces- beschrijving

Opstart en partners

Van maart 2017 tot eind 2019 organiseerde de VVSG een SDG-piloottraject³ waarin ze samen met 20 Vlaamse gemeenten zocht naar manieren om de SDG's te verankeren in het gemeentelijk beleid. Samen met deze pilootgemeenten besloot de VVSG om via een gemeenschappelijke bewustmakingscampagne het maatschappelijk draagvlak voor de SDG's te vergroten. In de schoot van dit **piloottraject** had de eerste editie van de campagneweek (2018) alvast een relatieve kans op slagen. Niet enkel het engagement en de motivatie van de pilootgemeenten kon dienen als hefboom voor deelname aan de campagne, ook het netwerk van de verschillende partners die bij dit piloottraject betrokken waren kon ineens ingeschakeld worden. Zo werd het piloottraject begeleid door een 'klankbordgroep' waarin o.a. ngo's, kennisinstellingen, zusterorganisaties en provinciale en regionale overheidsinstellingen zetelden. Zij zetten hun schouders mee onder het uitdenken en uitdragen van de campagne. Ook zoveel mogelijke VVSG-departementen werden ingeschakeld bij het promoten van de campagne. Partners en VVSG-diensten die rond dezelfde periode campagnes organiseerden – bijv. de jaarlijkse Week van de Mobiliteit en Week van de Handhaving in september en de Week van de Fair Trade in oktober – werden gevraagd om in hun communicatie linken te leggen met de Week van de Duurzame Gemeente (en omgekeerd).

Format

Het campagneformat vraagt een **engagement van de deelnemers**. Deelnemende gemeenten staan zelf in voor de zoektocht naar lokale helden en de verdeling van het campagnemateriaal, en worden verwacht uitgebreid te communiceren over hun helden via alle mogelijke lokale communicatiekanalen zoals gemeentelijk infoblad, website, sociale media, pers, radio, affiches in het straatbeeld, evenementen, enzovoort. Hierin ligt zowel de uitdaging als het succes van de campagne. Enkel door het verregaand engagement van de gemeente en haar samenwerking met de lokale helden kan de campagne een groot aantal burgers bereiken. De VVSG, als ledenvereniging van de Vlaamse steden en gemeenten, richt zich immers niet rechtstreeks tot de burgers maar reikt haar eigen leden met deze campagne wel een format aan om die burgers te bereiken. Dergelijk format maakt evenwel dat er nood is aan een uitgebreide campagnehandleiding en de nodige ondersteuning vanuit de VVSG, zowel voor als tijdens de campagneweek.

Terwijl het hijsen van de SDG-vlag en het aanduiden van duurzame helden de kern van het format blijven, voegen we sinds 2019 **jaarlijks een andere focus** toe waarmee de campagne inspeelt op de actualiteit en haar urgentie behoudt. Zo lag de focus in 2019⁴ op duurzame lokale beleidsplanning en boden we deelnemende gemeenten o.a. gratis toelichtingen aan over de integratie van de SDG's in het meerjarenplan. In 2020 lag de focus op coronahelden, in 2021 werd de planet-pijler van duurzame ontwikkeling in de kijker gezet (klimaathelden) en in 2022 schoven we helden naar voren die bijdragen aan het principe 'Leave no one behind' (lokale helden voor inclusie).

Tot slot trachten we de urgentie van onze campagne ook te bekijken door de bril van de **overheidsniveaus** rondom ons. Op alle politieke niveaus worden in meer of mindere mate

³ Zie deze **nota** voor aanpak en geleerde lessen van het SDG-piloottraject.

⁴ Na de lokale verkiezingen van 2018 was 2019 het jaar waarin de Vlaamse gemeenten hun nieuwe beleidsplannen voor de periode 2020-2025 moesten schrijven.

middelen vrijgemaakt voor het realiseren van de SDG's. Welke prioriteiten of accenten leggen zij, en hoe kan onze campagne daarop een antwoord bieden? Zo stelde de VVSG zich in 2018 kandidaat voor de titel van 'SDG Voice'; De SDG Voices⁵ zijn ambassadeurs die door de Belgische federale overheid aangeduid worden om het grote publiek warm te maken voor de SDG's. De VVSG werd verkozen als één van zes Voices en kon met de bijhorende middelen haar eerste Week van de Duurzame Gemeente organiseren. De edities van 2019, 2020, 2021 en 2022 werden mogelijk gemaakt door afwisselend Vlaamse, federale en Europese middelen. Het netwerk van lokale besturen is breed en uniek, wat maakt dat zij voor vele andere spelers een interessante partner zijn in de weg naar Agenda 2030.

Communicatiestrategie

Bekendmaking van de campagne gebeurt jaarlijks via www.duurzamegemeente.be, via mailings aan alle 300 Vlaamse steden en gemeenten, via de communicatiekanalen van de VVSG (website, digitale nieuwsbrief, maandblad en sociale media) en via de nieuwsbrieven van partners. Alvorens de uitnodiging te verspreiden wordt een (update van de) gedetailleerde campagnehandleiding (zie bijlage) uitgeschreven. De link naar deze digitale handleiding wordt meegestuurd met de oproep zodat geïnteresseerde gemeenten goed kunnen inschatten waarvoor ze zich engageren. Naast de algemene uitnodiging met praktische informatie wordt de bekendmaking jaarlijks opgeluisterd met een aantal filmpjes en ludieke berichten op sociale media, zoals interviews met duurzame helden, getuigenissen van gemeenten die reeds deelnamen of fotocollages⁶.

Tijdens de campagneweek deelt de VVSG zoveel mogelijk berichten van lokale besturen over de campagne. We vragen deelnemers dezelfde hashtags te gebruiken. Zelf verspreiden we een persbericht naar de regionale en nationale media, en maken we content aan voor sociale media⁷. Indien ons jaarlijks budget het toelaat, schakelen we hiervoor af en toe professionele vloggers of columnisten in. We zorgen er voor dat foto's, filmpjes en originele activiteiten van deelnemende gemeenten nationaal en internationaal verspreid worden, o.a. via nieuwsbrieven van de Europese en internationale koepels van lokale besturen en door de Week van de Duurzame Gemeente te registreren bij de jaarlijkse UN SDG Action Campaign⁸. We motiveren onze eigen partners – o.a. provinciale, regionale en nationale overheidsdiensten en de koepel van ngo's – om op 25 september ook de SDG-vlag uit te hangen en naar hun achterban toe te communiceren over de belangrijke rol van lokale besturen in het realiseren van de Agenda 2030. We enthousiasmeren ook zoveel mogelijk VVSG-collega's voor de campagne, bijvoorbeeld door interne SDG-helden aan te duiden of collega's aan te sporen om de campagne-activiteiten in hun thuisgemeente bij te wonen.

Jaarlijks verloten we na afloop van de campagneweek een prijzenpakket onder de deelnemende gemeenten. Dit spoort sommige (kleinere) gemeenten aan om mee te doen aan de campagne, en biedt de VVSG tegelijkertijd de gelegenheid om het contact met de gemeente in kwestie te verdiepen.

5 Zie <https://www.sdgs.be/nl/sdg-voices>.

6 Zie bijvoorbeeld aankondigingsfilmpjes van 2022, 2021 en 2020.

7 Bijvoorbeeld [filmpjes over enkele duurzame helden van 2018](#).

8 <https://act4sdgs.org/>

Praktische organisatie

De uitnodiging en -handleiding worden idealiter een 6-tal maanden voor aanvang van de campagne gelanceerd. Geïnteresseerde gemeenten hebben immers heel wat praktische en inhoudelijke voorbereidingen te treffen. Deelname aan de campagne moet goedgekeurd worden door de lokale politieke organen; duurzame helden moeten gezocht, geselecteerd en geïnformeerd worden; de lokale campagneverantwoordelijken moeten een lokale communicatiestrategie opstarten en eventuele lokale activiteiten op poten zetten. Als organisator moeten we op onze beurt voldoende tijd voorzien tussen de inschrijvingsdeadline en de start van de campagneweek. Tussentijd moeten immers de juiste aantallen campagnematerialen besteld en verzonden worden, en staan we de deelnemende gemeenten waar mogelijk bij in hun zoektocht naar duurzame helden en bij het uitwerken van creatieve lokale activiteiten.

De campagnewebsite www.duurzamegemeente.be is de praktische draaischijf van de campagne. Inschrijven gebeurt via een webformulier op deze site. Deelnemende gemeenten krijgen een login voor de site. Ingelogde deelnemers kunnen vervolgens op de website

- een bestelformulier voor campagnemateriaal invullen;
- de profielen van hun duurzame helden opladen;
- een activiteitenkalender invullen;
- foto's van hun activiteiten opladen;
- digitale campagnematerialen downloaden en personaliseren (zie verder).

In 2018 ontvingen deelnemende gemeenten SDG-infokaartjes op groeipapier om te verspreiden onder hun burgers.

Ondersteuning van de deelnemers

Zodra de inschrijvingen worden afgesloten (een 2-tal maanden voor aanvang van de campagne) ontvangen de contactpersonen van alle deelnemende gemeenten op regelmatige basis een mailing met **tips en goede praktijken** rond:

- de selectie van duurzame helden;
- het creatief communiceren over de campagne;
- het organiseren van originele lokale activiteiten met of over hun helden;
- het in de praktijk brengen van het jaarthema (bijv. thema LNOB in 2022: Hoe lokaal inzetten op inclusie, participatie, diversiteit, energie-armoede, ...);
- het verankeren van de SDG's in het lokale beleid op lange termijn;
- het inschakelen van lokale helden als SDG-ambassadeurs op lange termijn.

Facebookframe ontworpen door VVSG in 2020

Daarnaast voorzien we kant en klare **communicatiematerialen** die de gemeenten kunnen gebruiken om te communiceren over hun deelname aan de campagne en over hun duurzame helden, zoals digitale banners met het campagnebeeld, een facebookframe voor profielfoto's, een handleiding om een

voorstellingsfilmpje van de eigen helden te maken, sprekende SDG-graphics / -filmpjes / -cartoons voor sociale media, een gepersonaliseerd filmpje om deelname aan te kondigen op sociale media, formats voor posters en banners die de gemeenten zelf kunnen afdrucken, enzovoort.

We voorzien verschillende fora waarop deelnemende gemeenten kunnen **uitwisselen** over hun aanpak van de campagne: een webinar, een besloten facebookgroep en een [inspiratiepagina](#) op de campagnewebsite waarop gemeenten bijvoorbeeld heldenoproepen, eigen affichecampagnes of formats voor interviews met helden uitwisselen.

Het regelmatige contact met een dergelijke grote groep gemeenten willen we niet onbenut laten om hen ook warm te maken voor de **beleidsmatige inzet op de SDG's**. Hoewel de campagne in de eerste plaats een sensibiliserende campagne is, met als doelstelling de bekendheid van de SDG's te vergroten, reiken we de deelnemers waar mogelijk ook informatie en tools aan om hun beleid structureel te verduurzamen. We sporen hen bijvoorbeeld aan om de SDG-engagementsverklaring van de VVSG⁹ te ondertekenen of om de VVSG uit te nodigen voor een toelichting rond het integreren van de SDG's in de lokale beleidsplannen. We informeren de deelnemende gemeenten ook over de VVSG's meest toegankelijke SDG-beleidsstools, zoals onze set van lokale SDG-indicatoren, onze SDG-cirkeloefening, of publicaties waarin we mogelijke beleidsacties opsommen per SDG en per beleidsdomein¹⁰.

⁹ Zie <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/sdg-engagementsverklaring>.

¹⁰ Zie <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/sdgs-en-beleid> voor alle SDG-beleidsstools van VVSG.

Campagnemateriaal

Een 2-tal weken voor aanvang van de campagneweek stuurt de VVSG alle deelnemende gemeenten een postpakket met campagnematerialen op. De pakketten bestaan enerzijds uit materialen voor het lokaal bestuur – die zij kunnen uithangen in hun gebouwen of gebruiken tijdens evenementen – en anderzijds materialen voor de duurzame helden – die zij kunnen gebruiken om hun netwerk te informeren, om zichzelf zichtbaar te maken als held of die gewoon dienen als bedanking. De volgende materialen kwamen de voorbije jaren (afwisselend) aan bod:

Voor het lokaal bestuur

- mastvlag met overzichtslago van de 17 SDG's
- raamstickers met overzichtslago van de 17 SDG's
- katoenen SDG-vlaggenlijn
- flyers op groeipapier
- SDG-bingokaarten voor het gemeentelijk personeel
- affichereeks met portretten van 17 duurzame helden
- een PowerPointpresentatie met informatie over de Agenda 2030 en de rol die zowel lokale besturen als burgers erin kunnen opnemen (te gebruiken als communicatiemateriaal naar de helden toe)

Voor de helden¹¹

- SDG-pins
- raamstickers met opschrift 'ik ben een duurzame held'
- koffiemokken met opschrift 'ik ben een duurzame held'
- laptopstickers met opschrift 'ik ben een duurzame held'
- bierviltjes met duurzame doe-tips
- katoenen totebags met overzichtslago van de 17 SDG's
- SDG-bingokaarten voor burgers
- pralines met SDG-logo's

Naast de fysieke materialen die gratis worden aangeboden aan de deelnemers, bieden we ook verschillende digitale campagnematerialen aan die de gemeenten zelf kunnen afdrucken. De digitale ontwerpen zijn beschikbaar op de campagnewebsite voor deelnemers met een login. Het gaat o.a. om personaliseerbare heldenaffiches. Budgettaire, praktische of duurzaamheidsoverwegingen kunnen in de toekomst een reden zijn om enkel nog digitale materialen aan te bieden.

Het is uiteraard belangrijk om voor **duurzame campagnematerialen** te kiezen. Bij de selectie van producenten is er aandacht voor de garanties die zij hierrond kunnen bieden. Zo kozen we bijvoorbeeld voor vlaggen uit gerecycleerde PET, vlaggenlijnen uit gerecycleerd katoen, 100% composteerbare bierviltjes en pralines van eerlijke chocolade. Gemeenten die reeds eerder deelnamen aan de campagne vragen we om hun mastvlag en raamstickers van de vorige editie te hergebruiken. Vanuit dit opzicht is het ook duurzamer om met bestelformulieren te werken (in plaats van met standaardpakketten) zodat gemeenten enkel de hoeveelheid materialen ontvangen die ze effectief gebruiken. In de jaarlijkse evaluatie-enquête vragen we deelnemers ook steeds naar hun tevredenheid over de verschillende campagnematerialen.

¹¹ Verschillende gemeenten voegen aan het pakket zelf bedankjes toe voor hun helden, zoals een streekproduct.

IK BEN EEN DUURZAME HELD!
#LaatNiemandAchter
 Ontmoet alle helden op duurzamegemeente.be

1. **1. EERSTE DOEL**
 2. **2. GOEDEREGE**
 3. **3. GOEDEREGE**
 4. **4. HOOGOPGELEID**
 5. **5. GEGELIJKE**
 6. **6. VERHOUDING**
 7. **7. HOOGOPGELEID**
 8. **8. GELUK EN ECONOMISCHE**
 9. **9. HOOGOPGELEID**
 10. **10. HOOGOPGELEID**
 11. **11. HOOGOPGELEID**
 12. **12. HOOGOPGELEID**
 13. **13. HOOGOPGELEID**
 14. **14. HOOGOPGELEID**
 15. **15. HOOGOPGELEID**
 16. **16. HOOGOPGELEID**
 17. **17. HOOGOPGELEID**

vvs
 Vlaamse Vereniging voor Samenlevingsonderzoek

Waardevol
 België

Engagement van de deelnemers

De VVSG kan aantrekkelijke campagnematerialen voorzien, kant en klare communicatiemiddelen aanreiken en tientallen tips voor de selectie van helden en de organisatie van activiteiten verspreiden, toch hangt het slagen van de lokale heldencampagne in de eerste plaats af van het engagement en de tijdsinvestering van de deelnemende gemeenten. In de campagnehandleiding worden de verwachtingen naar de deelnemers toe als volgt samengevat:

Wat doe je als deelnemende gemeente?

- Je duidt (maximaal 17) duurzame helden aan.
- Je registreert je duurzame helden op www.duurzamegemeente.be.
- Je gebruikt het campagnemateriaal van de VVSG om de heldencampagne zichtbaar te maken in het gemeentehuis (of in andere gemeentelijke gebouwen) en online.
- Je bezorgt het heldenmateriaal van de VVSG aan je helden.
- Je hijst de SDG-vlag gedurende de volledige campagneweek, met een officieel moment op 25 september.
- Je houdt de VVSG op de hoogte van je lokale activiteiten in het kader van de campagneweek.
- Je communiceert over de bezigheden van je duurzame helden via de lokale communicatiekanalen: gemeentelijk infoblad, website, sociale media, e-mailbanners, enzovoort.
- Je grijpt de campagne aan om de SDG's ook verder mee te nemen in het gemeentelijk beleid en bekend te maken onder de bevolking.

Vooraf de zoektocht naar duurzame helden en het communiceren met die helden vraagt een tijdsinvestering van de lokale campagneverantwoordelijke(n). In hoofdstuk 4 van de campagnehandleiding geven we tips om deze zoektocht aan te pakken. Uit een evaluatie-enquête van 2019 blijkt dat de grote meerderheid van de helden (65%) actief gevraagd werden door het lokaal bestuur. 18% gaf zich zelf op als duurzame held (na een open oproep) en 12% werd genomineerd door een medeburger.

De duurzame helden van Sint-Niklaas krijgen een heldensticker en een persoonlijk portret cadeau van het stadsbestuur.

Het stadsbestuur van de Boliviaanse stad Tarija eert haar eerste lichting duurzame helden met een oorkonde en een award.

Lokale organisatie van de campagne: voorbeelden uit de praktijk

Brede communicatie over de campagne in **Leuven & Genk**

In het kader van de Week van de Duurzame Gemeente duidt stad Leuven (>100.000) elk jaar vijf duurzame helden aan, één duurzame held voor elke pijler van duurzame ontwikkeling (people, planet, prosperity, peace en partnership). Zowel inwoners als stadspersoneel kunnen kandidaten voordragen en een stem uitbrengen. Een administratieve werkgroep, met expertise in duurzame ontwikkeling, diversiteit, gelijke kansen en mondiaal beleid, voert de deliberatie en selectie uit. Tijdens een feestelijke persconferentie maakt de stad jaarlijks de vijf nieuwe duurzame helden bekend. Vervolgens worden hun 'heldendaden' een jaar lang in de kijker gezet via het stadsmagazine, online media en de kanalen van deelwerkingen. Zelf engageren de duurzame helden zich om de inwoners van Leuven mee te inspireren tot lokale

duurzame acties. Ook tijdens Mundo Moves, het Leuvense stadsfestival voor mondiale solidariteit, worden de SDG's gebruikt als kapstok voor educatieve activiteiten. Zo werd in 2022 een stadsspel uitgewerkt op maat van kinderen en (begeleidende) volwassenen. Met de slagzin 'Ik zet solidariteit in beweging' konden deelnemers twee wandelingen ('expedities') maken in het centrum van de stad, die hen langs 17 locaties voerden. Op elke locatie hing een poster met informatie over één van de SDG's en over een organisatie die een rol opneemt binnen die SDG. Telkens kregen ze ook een raadsel (een 'missie') voorgeschoteld dat hiermee te maken had. De oplossing kon online ingegeven worden en winnaars van de wedstrijd kregen een duurzaam

verrassingspakket. Mundo Moves wordt georganiseerd binnen Mundia, het netwerk voor mondiale solidariteit en rechtvaardigheid dat door het Leuvense stadsbestuur geïnitieerd werd met andere lokale mondiale actoren.

Ook stad Genk (>60.000) grijpt de Week van de Duurzame Gemeente aan om breed te communiceren over de SDG's, zowel naar de burgers als naar de eigen mede-werkers toe. In 2022 trokken ze bijvoorbeeld naar de wekelijkse lokale groentemarkt om bezoekers via een SDG-bingospel na te laten gaan hoe ze zelf een duurzame held kunnen zijn in hun dagelijks leven. Ook elk personeelslid van de stad (1300 personen!) ontving een SDG-bingokaart. Diensten konden samen een bingokaart indienen om kans te maken op een eerlijk ontbijt. Het schepencollege en managementteam dook nog dieper in de Agenda 2030 en speelde het '2030 SDGs game' (ontwikkeld door het Japanse Imacocollabo). De burgemeester getuigde dat

het spel veel nieuwe inzichten gaf, vooral rond het aangaan van samenwerkingsverbanden om de SDG's lokaal te kunnen realiseren.

viering van de duurzame helden in Leuven.

Het Genkse stadsbestuur speelt het 2030 SDGs game.

Studenten van hogeschool Thomas More organiseren een sensibiliseringsactie voor het brede publiek.

Een campagne met impact in Turnhout & Zwalm

Stad Turnhout (>40.000) benoemde tijdens de verschillende edities van de Week van de Duurzame Gemeente al 89 duurzame helden in totaal. Door verschillende stadsdiensten en burgers te betrekken bij de nominatie, creëerde de stad een grote verscheidenheid onder de helden en een grote betrokkenheid bij het SDG-verhaal. Zowel de burgers als de stadsdiensten bleken verrast door de variatie aan lokaal SDG-engagement: gaande van individuele burgers die werken rond duurzame voeding, tot bedrijven die inzetten op circulaire economie en kleine verenigingen die opkomen voor de meest kwetsbaren binnen de samenleving. De contacten die tijdens de campagne gelegd worden, hebben geleid tot mooie samenwerkingen tussen lokale helden onderling maar evengoed tussen de helden en het stadsbestuur. Zo werd bijvoorbeeld een samenwerking opgezet met de lerarenopleiding van hogeschool Thomas More Turnhout: de hogeschool wil leraren in spe vormen als wereldburgers en zette daarom het project "Streetwise Worldwise" op waarbij studenten samenwerken met de lokale duurzame helden en hen mee in de kijker zetten binnen de stad. Ook via de samenwerking met M000V.vzw (wereldcinema) wordt ingezet op SDG-sensibilisering. Voor het jaarlijkse filmfestival werken M000V en de stad een programma uit met films die aansluiten op de thema's van de Agenda 2030, en betrekken ze lokale duurzame helden in de communicatie rond het festival.

Gemeente Zwalm (>8000) is een trouwe deelnemer aan de Week van de Duurzame Gemeente en ziet de campagne vooral als een opstap naar uitgesproken engagement voor duurzaam lokaal beleid op lange termijn. In 2020 - bij het ingaan van de laatste 10 jaar richting Agenda 2030 - schreven zij als eerste gemeente in Vlaanderen een eigen versie van de SDG-engagementsverklaring, getiteld 'Decade of Action'. De verklaring werd ondertekend tijdens de campagneweek en werd gekoppeld aan een originele lokale sensibiliseringscampagne 'Children of the Decade of Action', waarbij nieuwe boorlingen en hun ouders door het gemeentebestuur 10 jaar lang worden opgevolgd met een vragenlijst over hun verhouding tot elke SDG en hun visie op een duurzame wereld. Zwalm nam de SDG's ook mee als leidraad bij de opmaak van het beleidsplan 2020-2025. Bestuursleden en ambtenaren volgen in dat kader op regelmatige tijdstippen een aantal SDG-mijlpalen op voor hun dienst.

De 'children of the decade of action' worden elk jaar uitgenodigd door het gemeentebestuur in Zwalm.

Zelf aan de slag?

Geleerde lessen

Na vijf opeenvolgende edities van de Week van de Duurzame Gemeente kunnen we enkele belangrijke lessen meegeven aan zusterorganisaties en andere actoren wereldwijd die een sensibiliseringscampagne rond de Agenda 2030 op poten willen zetten en daarbij willen samenwerken met lokale besturen enerzijds en SDG-ambassadeurs uit de brede bevolking anderzijds.

- Link de campagne aan de **maatschappelijke realiteit**. Met onze jaarthema's konden we bijvoorbeeld inspelen op de lokale beleidscyclus (opmaak lokale meerjarenplannen in 2019), op de nood aan erkenning van lokale zorginitiatieven (coronacrisis in 2020) en op de nood aan tools voor lokaal armoede- en inclusiebeleid (energiecrisis in 2022 - LNOB).
- Waak over de **laagdrempeligheid** van de campagne. De VVSG vraagt deelnemende gemeenten bijvoorbeeld om maximaal 17 helden aan te duiden maar ze kunnen even goed deelnemen met slechts één held. Deelnemers krijgen ook veel kant en klaar materiaal aangereikt. We erkennen de inspanningen van gemeenten die daarbovenop eigen materialen of activiteiten ontwikkelen, maar benadrukken regelmatig dat dit geen vereiste is.
- **Verspreid de oproep tijdig**. Deelname aan de campagne moet door de lokale bestuursorganen bekrachtigd worden. Ook de selectie van helden moet vaak door het gemeentebestuur goedgekeurd worden. Lokale trekkers van de campagne hebben bovendien voldoende tijd nodig om de zoektocht naar helden, de communicatiestrategie, de organisatie van activiteiten en het betrekken van collega's voor te bereiden.
- **Creëer realistische verwachtingen**. In een ideale wereld zorgt deelname voor de campagne aan meer draagvlak én actiebereidheid voor de Agenda 2030 onder zowel collega's, politiek als burgers. In de praktijk worden niet altijd alle voorziene doelgroepen bereikt of kan de stap van sensibilisering naar actie (nog) niet gezet worden.
- Een succesvolle campagne vraagt behoorlijk wat **tijdsinvestering van de koepelvereniging**. De praktische organisatie van de campagne maar vooral ook het communiceren met en motiveren van de deelnemers zijn tijdsintensief. Hoewel de VVSG dankzij projectmiddelen personeelstijd voor de campagne kan vrijmaken (gemiddeld 1 dag per week), merken we dat het moeilijk blijft om aan alle noden van de deelnemers tegemoet te kunnen komen (gemeenten zijn bijvoorbeeld vragende partij voor sterkere ondersteuning bij het informeren van hun helden over de Agenda 2030).
- Laat de campagne niet afhangen van de **financiële middelen** die je ervoor kan vrijmaken. De VVSG kon de voorbije jaren gratis campagnemateriaal en intensieve ondersteuning van de deelnemers aanbieden, maar de campagne kan ook een succes zijn met enkel digitale materialen en een degelijke campagnehandleiding. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) organiseert jaarlijks een soort 'lightversie' van de Week van de Duurzame Gemeente; een 'vlaggendag' waarop lokale besturen de SDG-vlag uithangen en communiceren over hun bijdrage aan de SDG's. >

Stedenbandpartners Brasschaat en Tarija vieren samen de Week van de Duurzame Gemeente

De Boliviaanse stad Tarija (>200.000) onderhoudt een stedenband met de Vlaamse gemeente Brasschaat. De twee lokale besturen werken sinds 2004 samen rond thema's als bosbrandbestrijding, compost, duurzame mobiliteit, verkeersveiligheid en water. De SDG's vormen al langer een kader voor de uitwerking van het stedenbandprogramma. In 2022 besloot Tarija haar engagement voor de Agenda 2030 lokaal bekender te maken, door een eigen 'Week van de Duurzame Gemeente' te organiseren. Er werd een brede oproep voor duurzame helden gedaan, waarna meer dan 100 personen en organisaties voorgedragen werden. Na stemmingsrondes door een jury van 30 personen (bestaande uit het stadsbestuur en lokale organisaties die rond de SDG's werken) werden 12 helden officieel aangeduid. De helden werden feestelijk gehuldigd op het stadsplein. Ze kregen een SDG-award, een gemeentelijke titel en een SDG-draagtas met duurzame producten. Samen met het stadsbestuur hesen ze de SDG-mastvlag. Lokale artiesten droegen een muzikaal couplet per SDG voor, en een gedicht voor de helden van Brasschaat en Tarija (het gedicht werd in Brasschaat in het Nederlands gepubliceerd). Video's van de heldenviering werden gedeeld door SDG-ambassadeurs, waaronder de burgemeester, de voorzitter van de gemeenteraad, lokale TV-presentatoren en influencers. De feestelijkheden gingen gepaard met een duurzame markt en de uitreiking van een SDG-literatuurprijs (leerlingen uit 7 scholen konden op voorhand gedichten rond de SDG's inzenden). Op sociale media zonden Brasschaat en Tarija op hetzelfde moment videobeelden uit van het hijsen van de SDG-vlag.

De duurzame helden van Tarija worden feestelijk gehuldigd op het stadsplein. Ook stedenbandpartner Brasschaat communiceerde over de heldenviering in Bolivia.

Stappenplan voor de organisator van de campagne

Doorlopend campagnewebsite voeden

sustainable
movement,
unc

Stad Gent nomineerde het duurzaamheidskantoor van de UGent als één van haar duurzame helden.

Bijlage: Campagne- handleiding 2020

beschikbaar via deze [link](#) of
op de volgende pagina's
van deze publicatie

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw
Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel • T +32 2 211 55 00
BIC GKCCBEBB • IBAN BE 10 0910 1156 9604
RPR Brussel BE 0451 857 573
info@vvsg.be • www.vvsg.be

18 - 25
september
2020

CAMPAGNEHANDLEIDING

Inhoud

1	Waarom meedoen aan de Week van de Duurzame Gemeente?	2
2	Wat houdt de campagne in?	3
2.1	Opzet: lokale helden voor globale doelen.....	3
2.2	SDG's en de corona-epidemie	3
2.3	Wat doe je als deelnemende gemeente?	5
3	Hoe neem je deel aan de campagne?	6
4	Hoe duid je duurzame helden aan?	6
4.1	Criteria	6
4.2	Hoe ga je op zoek naar je helden?	7
5	Welk campagnemateriaal mag je verwachten van de VVSG?	8
5.1	Voor de gemeente.....	9
5.2	Voor de helden.....	9
6	Hoe zetten we de duurzame helden in de kijker?.....	10
7	Hoe maken we de link naar concrete engagementen op beleidsvlak?	11
8	Tijdslijn: de campagne stapsgewijs.....	12
9	Inspiratie voor de helden	13
10	Bijlage: Mogelijke duurzame helden per SDG.....	14

1 Waarom meedoen aan de Week van de Duurzame Gemeente?

Op 25 september 2015 ondertekende België als één van 193 landen de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling van de Verenigde Naties, die [17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen omvat](#) (de Sustainable Development Goals of kortweg SDG's). De SDG's verenigen een aantal internationale afspraken (armoedebestrijding, klimaatactie, rechtszekerheid, ...) en nodigen uit tot een integrale aanpak. De Agenda 2030 is universeel en roept elk land en elke actor wereldwijd op om zijn verantwoordelijkheid te nemen. Lokale besturen zijn zelfs, als eerstelijnsverantwoordelijke, een doorslaggevend actor. Zij zijn de sleutel om lokaal en van onder uit dynamieken op gang te brengen die de transitie naar een duurzame wereld mogelijk maken.

De vertaalslag maken van internationale doelstellingen naar het lokale niveau is niet eenvoudig. Vlaamse steden en gemeenten kunnen daarom rekenen op ondersteuning van de VVSG. Voor het derde jaar op rij organiseert de VVSG de Week van de Duurzame Gemeente. In 2018 namen 82 gemeenten deel en in 2019 waren dat er 95. Tijdens de campagneweek zetten gemeenten lokale duurzame helden in de kijker.

Lokaal bestaan al heel wat initiatieven die bijdragen aan één of meerdere SDG('s). De Week van de Duurzame Gemeente geeft de kans om deze initiatieven – en in de eerste plaats de burgers die deze initiatieven dragen – zichtbaarheid te geven, zowel in de eigen gemeente als ver daarbuiten. Het is een opportuniteit om lokale acties te verbinden met een globale agenda; om samen met vele andere lokale besturen een voortrekkersrol op te nemen in dit mondiale verhaal, op een gezamenlijk moment en met gedeelde trots.

De Week van de Duurzame Gemeente 2020 is extra speciaal. Ze valt samen met de internationale viering van de vijfde verjaardag van Agenda 2030 op 25 september. We komen in het decennium van actie (decade of action) terecht. De komende 10 jaar moeten we de duurzame transitie echt gaan waarmaken. De campagneweek valt ook in een bijzondere periode. De corona-epidemie en haar gevolgen tonen de verbondenheid tussen de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid en zetten het belang van internationale samenwerking en solidariteit extra in de verf. Ze geven aanleiding tot nieuwe duurzaamheidsinitiatieven en ontketenen applaus voor de helden in de zorg.

2 Wat houdt de campagne in?

2.1 Opzet: lokale helden voor globale doelen

Via de campagne geven we de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen lokale gezichten in de Vlaamse steden en gemeenten. Deelnemende gemeenten duiden lokale duurzame helden aan. De helden zijn burgers, organisaties, verenigingen, scholen, bedrijven of andere groepen die dagdagelijks duurzaam bezig zijn. Zij verpersoonlijken in hun gemeente één of meerdere SDG('s). Zo verhoogt de gemeente de algemene bekendheid van de SDG's en zet ze bestaande duurzame initiatieven in de kijker.

In 2020 ligt de focus op 'coronahelden': mensen, organisaties en diensten die bijzondere inspanningen hebben geleverd in tijden van corona en zich ook in de toekomst blijven inzetten voor een duurzame wereld.

2020 luidt internationaal de 'decade of action' in. Om de doelstellingen binnen 10 jaar te halen, is er dringend nood aan een verhoogde ambitie en een sterkere transitie richting duurzaamheid. We willen de Week van de Duurzame Gemeente dan ook gebruiken om het actie-element extra in de verf te zetten. We focussen niet enkel op wat gemeenten en helden nu doen, maar ook op waar ze naartoe willen in de toekomst, welke acties ze zullen ondernemen.

De VVSG levert deelnemende gemeenten het nodige materiaal aan om tijdens de campagneweek van 18 tot 25 september de helden zichtbaar te maken, zowel in de gemeentelijke gebouwen als digitaal.

Tijdens de campagneweek hijsen alle deelnemende gemeenten in Vlaanderen de SDG-vlag aan het gemeentehuis, met een officieel moment op 25 september. Ook Nederlandse besturen hijsen die dag de vlag. Indien de coronamaatregelen dit toelaten, maakt de gemeente er idealiter een feestelijk moment van, samen met gemeenteraadsleden, personeel, helden en/of pers.

De campagnewebsite www.duurzamegemeente.be is de draaischijf van de campagne: je zal er voorstellingspagina's van de duurzame helden vinden, een overzicht van alle deelnemende gemeenten, inspiratie voor de organisatie van de campagneweek, foto's en filmpjes van de activiteiten, en laagdrempelige info over de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

2.2 SDG's en de corona-epidemie

De corona-epidemie toont de globale verbondenheid en de effecten ervan. Door reizen en wereldwijde ontmoetingen heeft de epidemie zich mondiaal verspreid. Digitale globale verbondenheid zorgt er echter ook voor dat families en vrienden in contact kunnen blijven. Daarnaast zorgt globale verbondenheid ook voor samenwerking tussen landen, bijvoorbeeld bij inzet van medisch personeel en in de zoektocht naar een vaccin.

Hoewel de pandemie in de eerste plaats een gezondheids crisis is (SDG 3), raakt ze aan alle aspecten van het leven. Ze wijst ons op het belang van duurzaamheid en legt de verbanden – maar ook de trade-offs – bloot tussen de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzame ontwikkeling (People, Planet en Prosperity, 3 van de 5 pijlers van duurzame ontwikkeling).

- Bevolkingstoename en economische activiteiten leggen druk op onze ecosystemen. Wilde dieren zoeken nieuwe gebieden op of worden uit hun habitat weggehaald. Dit beïnvloedt de contacten tussen mens en dier en bijgevolg ook de verspreiding van virussen.
- De relatie tussen consumptie- en verplaatsingspatronen en het klimaat worden extra duidelijk, en doen ons vragen stellen hoe we hiermee omgaan in post-corona tijden.
- De economie heeft zwaar te lijden onder de Covid-19 crisis. Dit heeft een impact niet enkel op economische groei, maar ook op het inkomen en welzijn van werkgevers en werknemers. De pandemie legt de spanning bloot tussen economische ontwikkeling, fysiek en mentaal welzijn.

De epidemie toont ons ook dat er verschillende kwetsbare groepen zijn in de samenleving die we niet mogen achterlaten en dat sociale ongelijkheid heel snel kan toenemen (SDG 1 en 10). Het basisprincipe van Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, 'leaving no one behind' (niemand achterlaten), is duidelijk essentieel. Hoewel er wordt gezegd dat het virus geen onderscheid maakt tussen rijk of arm, man of vrouw, ... merken we internationaal dat sommige reeds benadeelde groepen minder overlevingskansen krijgen. Personen in kwetsbare (thuis)situaties worden extra getroffen door de coronacrisis. De aanpak van de epidemie toont echter dat het mogelijk is om geëngageerd en op korte termijn actie te ondernemen, bijvoorbeeld de bevroering van water- en energiefacturen.

Verder wijst de crisis ook op het grote belang van vreedevolle en stabiele samenlevingen, efficiënte overheidsinstellingen en samenwerking (Peace en Partnership, de 2 andere pijlers van duurzame ontwikkeling). Conflict bemoeilijkt effectieve maatregelen in kader van Covid-19. Mensen in conflictgebieden en vluchtelingenkampen zijn extra kwetsbaar voor de epidemie. Er is ook nood aan duidelijke communicatie, transparante maatregelen en continue, flexibele dienstverlening. We kunnen deze crisis niet alleen overwinnen. We moeten solidair zijn met elkaar en we moeten samenwerken, binnen en tussen gemeenten en landen en met bedrijven, onderwijsinstellingen, verenigingen en gezondheidsexperts.

De crisis toont ons dat lokaal en mondiaal intiem verbonden zijn. In onze geglobaliseerde samenleving beperken uitdagingen en opportuniteiten, net zoals virussen, zich niet tot de grenzen van een land of gemeente. Net nu is het belangrijk om in te zetten op internationale rechtvaardigheid en om initiatieven die internationale solidariteit bevorderen te ondersteunen en te erkennen.

Overal ontspruiten initiatieven om de coronacrisis het hoofd te bieden. Zorgverleners werken zich uit de naad om iedereen de nodige zorg te kunnen verlenen. Lokale besturen gaan creatief en efficiënt om met dienstverlening. Denk maar aan het inzetten van vrijwilligers en babbelbubby's in contacten met oudere inwoners, het

aanleveren van (online) uitdagingen en pakketten voor kinderen en jongeren, en de oprichting van digitale platformen voor lokale handelaars. Lokale besturen tonen zich ook solidair met collega-besturen wereldwijd. Zo maken Vlaamse besturen middelen vrij voor hun partnergemeenten in het Zuiden en wisselen uit over de aanpak van Covid-19. Ook burgers, verenigingen, scholen en bedrijven dragen hun steentje bij en zetten ook duurzame en langdurige initiatieven op poten. Denk maar aan de Post-Corona Movement, grotere mogelijkheden voor thuiswerk en flexibiliteit in de werk-privé balans.

Hoogleraar Geert Bouckaert van het Instituut voor de Overheid stelt dat de SDG's op de achtergrond zijn geraakt door Covid-19. Mochten de 17 SDG's echter reeds gerealiseerd zijn, dan zou zowel de kans op de Covid-19 crisis – of zelfs volgende crisissen – als de impact van dergelijke schok, veel minder groot zijn. De beleidsoplossingen voor deze crisis (en andere) moeten dan ook duurzaam bekeken worden, zowel globaal als lokaal. We moeten ervoor zorgen dat de 5 P's elkaar versterken en niet verzwakken. We moeten zoeken naar een gezond evenwicht tussen de sociale, economische en ecologische dimensies.¹

2.3 Wat doe je als deelnemende gemeente?

- Je duidt (maximaal 17) duurzame (corona)helden aan.
(zie verder: hoofdstuk 4)
- Je registreert je duurzame helden op www.duurzamegemeente.be.
- Je gebruikt het campagnemateriaal van de VVSG om de heldencampagne zichtbaar te maken in het gemeentehuis (of in andere gemeentelijke gebouwen) en online.
(zie verder: hoofdstuk 5)
- Je bezorgt het heldenmateriaal van de VVSG aan je helden.
(zie verder: hoofdstuk 5)
- Je hijst de SDG-vlag gedurende de volledige campagneweek, met een officieel moment op 25 september.
(zie verder: hoofdstuk 5)
- Je houdt de VVSG op de hoogte van je lokale activiteiten i.k.v. de campagneweek.
(zie verder: hoofdstuk 6)
- Je communiceert over de bezigheden van je duurzame helden via de lokale communicatiekanalen: gemeentelijk infoblad, website, sociale media, e-mailbanners, enzovoort.
(zie verder: hoofdstuk 6)
- Je grijpt de campagne aan om de SDG's ook verder mee te nemen in het gemeentelijk beleid en bekend te maken onder de bevolking.
(zie verder: hoofdstuk 7)

¹ Bouckaert Geert. Special State of Science reeks.
<https://www.youtube.com/watch?v=xwGAKWYUvPE&feature=youtu.be>

3 Hoe neem je deel aan de campagne?

Schrijf je zo snel mogelijk in, ten laatste op 14 augustus 2020, op www.duurzamegemeente.be/inschrijven.

Hou er rekening mee dat de lokale politieke bestuursorganen hun fiat moeten geven voor deelname aan de campagne.

Heb je vragen? Contacteer Hanne Albers of Heleen Voeten van de dienst Internationaal van VVSG:

- Hanne Albers: hanne.albers@vvsq.be of 02 211 56 69
- Heleen Voeten (enkel vanaf 1 juli): heleen.voeten@vvsq.be of 0496 73 55 49.

4 Hoe duid je duurzame helden aan?

4.1 Criteria

Een duurzame held ...

- zet zich dagdagelijks in voor een duurzame wereld.
- is een individu / organisatie / vereniging / school / bedrijf / groep.
- kan een gemeentelijke dienst zijn.
- heeft bij voorkeur een link met meer dan één SDG.
- is dynamisch, communicatief en inspirerend.
- is zichtbaar in de gemeente.

In 2020 ligt de focus op helden die door hun acties in tijden van corona bijdragen aan duurzaamheid. Bij voorkeur gaat het over langere termijn initiatieven die wel geïnspireerd zijn door, maar niet beperkt zijn tot de coronatijd. Je kan ook binnen het bestuur mensen of diensten als held aanduiden wegens hun inspanningen en innovatieve oplossingen tijdens de corona pandemie.

Het staat de gemeente natuurlijk vrij om ook niet-coronahelden te selecteren.

De helden engageren zich om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen actief uit te dragen tijdens de campagneweek van 18 tot 25 september: ze dragen de SDG-pin, ze gebruiken het facebook frame (zie hoofdstuk 5), ze informeren hun netwerk waar mogelijk en met behulp van het campagnemateriaal over de SDG's, ze zijn bereid waar mogelijk mee te werken aan interviews, promofilmmpjes of andere vormen van communicatie rond de campagne. Via een publiek profiel worden ze zichtbaar gemaakt op de campagnewebsite.

Zoek mensen uit verschillende terreinen, eventueel uit verschillende deelgemeenten, met grote en minder grote netwerken, zowel professionelen als particulieren, zowel mensen uit het bedrijfsleven als uit het verenigingsleven, zowel personen als organisaties, enzovoort. Heb aandacht voor helden die zich inzetten voor duurzaamheid binnen de eigen gemeente, maar ook voor helden die internationale rechtvaardigheid hoog in het vaandel dragen. Op het einde van deze handleiding geven we enkele voorbeelden van mogelijke helden. Op

www.duurzamegemeente.be/gemeenten vind je de helden van de vorige edities terug.

Het is geen probleem om meerdere duurzame helden aan te duiden die bijdragen aan dezelfde SDG('s). Het is ook geen must om voor elke SDG een held te vinden. Probeer je helden wel te koppelen aan verschillende SDG's en te spreiden over de **5 pijlers van duurzame ontwikkeling: People, Planet, Prosperity, Peace en Partnership**. De link met Covid-19 biedt extra opportuniteiten om de sociale dimensie (People) van duurzaamheid in de verf te zetten.

4.2 Hoe ga je op zoek naar je helden?

Deelnemende gemeenten zijn vrij om te bepalen hoe ze de zoektocht naar en selectie van de duurzame helden aanpakken. We reiken graag enkele mogelijkheden aan:

- Richt een werkgroep op van ambtenaren en adviesraadsleden en laat hen helden voordragen.
- Laat elke gemeentelijke dienst een held voordragen of doe een oproep via de interne communicatiekanalen.
- Organiseer een stemming via de personeelswebsite.

- Laat burgers helden voordragen, bv. met een oproep via gemeentelijke kanalen (website, sociale media, magazine, ...) of via een ideeënbus waarin inwoners de namen van hun helden kunnen deponeren.
- Nam je al deel aan de voorbije campagnes, dan kan je de helden van 2018 en/of 2019 nieuwe helden laten voordragen.

Hoe je de zoektocht en selectie ook aanpakt, wij raden sterk aan om verschillende diensten hierin te betrekken. Denk daarbij zowel aan mensen uit de gemeente, OCMW, politie en brandweer. Dit verhoogt niet alleen het bewustzijn over de SDG's, maar schetst ook een gevarieerd beeld van lokale duurzame helden, in en buiten coronatijden. Bovendien tonen de voorbije edities van de campagneweek aan dat de meerderheid van de helden actief gevraagd zijn door het lokaal bestuur. Een open oproep naar de inwoners is een meerwaarde, maar levert niet altijd het verhoopte resultaat.

Geïntegreerd samenwerken is één van de basiswaarden van de Agenda 2030! Pas wanneer alle gemeentelijke diensten hun beleid gaan bekijken vanuit een duurzaamheidsbril, kan er consequent ingezet worden op de SDG's.

TER INSPIRATIE: Bekijk enkele heldenoproepen van gemeenten die vorig jaar deelnamen op www.duurzamegemeente.be/kalender.

Gemeenten die vorig jaar reeds deelnamen aan de campagne kunnen ervoor kiezen om (deels) met dezelfde helden te werken. We vragen om in dat geval de heldenpagina's op www.duurzamegemeente.be wel te updaten met nieuwe foto's en nieuwe teksten.

NOOT: De campagneweek valt in of rond dezelfde periode als de [Week van de Duurzame Mobiliteit](#) van het Netwerk Duurzame Mobiliteit (van 16 tot 22 september), de [Week van de Handhaving](#) van Mooimakers (van 5 tot 11 oktober) en de [Week van de Fair Trade](#) (7 tot 17 oktober). De campagnes richten zich op een verschillend publiek, maar kunnen elkaar wel versterken in jouw gemeente.

5 Welk campagnemateriaal mag je verwachten van de VVSG?

We zetten dit jaar extra in op digitale instrumenten om het bewustzijn over de SDG's te vergroten en om de helden in de kijker te zetten. Dit komt voort uit de redenering dat het moeilijk zal zijn om de helden en de SDG's (her)kenbaar te maken op publieke evenementen en activiteiten. Het digitale luik van de campagneweek wordt dat ook belangrijker.

Al het campagnemateriaal is gratis. Het materiaal dat de VVSG aanlevert, zoals de mastvlag, de raamstickers en het heldenpakket, wordt begin september toegestuurd.

5.1 Voor de gemeente

- 1 mastvlag (150cm x 100cm) met het overzichtslogo van de SDG's, om te hijsen aan het gemeentehuis of aan een andere goed zichtbare vlaggenmast.
NOOT: **Indien je over een bruikbare mastvlag beschikt van de voorbije campagne-edities, geef dit dan aan bij de inschrijving.** Zo kunnen we duurzaam omspringen met het materiaal.
 - 2 raamstickers (90cm x 60cm) met het overzichtslogo van de SDG's om op te hangen in het gemeentehuis, in de bibliotheek of elders.
 - 5 affiches (A2) met info over de campagne en de deelnemende gemeenten.
 - Digitale formats voor materiaal dat je zelf kan aanmaken:
 - Ontwerp beachvlag (60cm x 240cm) met overzichtslogo van de SDG's.
 - Ontwerp roll-up banner (100cm x 205cm) met overzichtslogo van de SDG's en opschrift "Wij doen mee aan de Week van de Duurzame Gemeente".
 - Ontwerp bierviltjes met laagdrempelige tips per SDG.
 - SDG-bingokaart met acties per SDG die je als burger kan nemen.
- Noot: Dit materiaal wordt enkel voor deelnemende gemeenten ter beschikking gesteld en dit ten laatste eind juni. Als je ingelogd bent, kan je dit campagnemateriaal bekijken via je persoonlijke account.
- Facebook frame (voor profielfoto's), voornamelijk te gebruiken tijdens de campagneweek.
 - Ondersteuning bij aanmaken heldenfilmpje via Video Editor (applicatie van Microsoft): start- en eindscherm + instructies aanmaak filmpje.
 - SDG-draagtas voor het gemeentebestuur met aantal SDG-publicaties.
 - Videopresentatie voor lokale besturen met basisinfo over SDG's en relatie tot lokaal bestuur.

OVER DE VLAG:

- Vraag na wie lokaal goedkeuring moet geven voor het hijsen van een vlag.
- Het hijsen van de vlag gebeurt best aan het begin van de campagneweek, maar we vragen het officiële gebeuren errond op 25 september te organiseren, de vijfde verjaardag van Agenda 2030. Ook in Nederland wordt op deze dag de vlaggenactie georganiseerd. Op deze manier kunnen we meer buzz en persaandacht genereren in heel Europa.

5.2 Voor de helden

- Heldenpakket bestaande uit een SDG-draagtas en een SDG-pin.
NOOT: Je kan zelf zaken toevoegen aan dit pakket ter bedanking van je helden, bv streek- of fairtradeproducten, een plantje, een mini insectenhotel,
- Format van personaliseerbare heldenaffiches (A2) waarin gemeenten zelf foto's en quotes van hun helden kunnen slepen – zelf af te drukken. Kan je toevoegen aan heldenpakket.

- Een laagdrempelige presentatie (powerpoint en/of filmpje) voor de helden met informatie over de SDG's. Je kan alvast het [filmpje](#) gebruiken waarin Vlaamse burgemeesters op een eenvoudige manier de SDG's uitleggen.
- Facebookframe, zelfde als voor gemeenten.

6 Hoe zetten we de duurzame helden in de kijker?

- De VVSG zal de heldencampagne promoten via haar website, nieuwsbrief, maandblad en sociale media.
- De VVSG voorziet de aanmaak van enkele campagne filmpjes die de gemeenten ook via hun eigen kanalen kunnen verspreiden.
- De VVSG vraagt haar perscontacten om in aanloop naar en tijdens de campagneweek te berichten over de duurzame gemeenten en haar helden.
- In Nederland (en mogelijk nog andere landen) wordt de SDG-vlag eveneens gehesen op 25 september, ook door lokale besturen. Deze gezamenlijke actie vergroot de opportuniteit op Europese en internationale aandacht.

Uiteraard verwachten we van de deelnemende gemeenten dat zij zelf ook alles uit de kast halen om de SDG's en de heldendaden van hun duurzame helden in de spotlights te zetten. Welke communicatiekanalen kan je zoal gebruiken? We geven graag wat inspiratie mee:

- Zet elke week/maand een held in de kijker, bv. via een interview in het gemeentelijk infoblad.
- Laat de Instagram of TikTok-account van je gemeente overnemen door één of meerdere helden.
- Nodig een held uit voor een gesprek op de lokale radio of TV.
- Maak een voorstellingsfilmpje van je helden (zie hoofdstuk 5, campagnemateriaal) en verspreid deze via de communicatiekanalen van je gemeente of speel ze af in het gemeentehuis of andere gemeentelijke gebouwen.
- Plaats de e-mailbanner van de heldencampagne onder al het gemeentelijk mailverkeer.
- Verwijs op de website en de sociale media van de gemeente naar de campagnewebsite www.duurzamegemeente.be.
- Stel de webpagina van de campagne tijdelijk in als startpagina op de computers van de lokale bibliotheek.
- Breng de helden in contact met de communicatieambtenaar van de gemeente. Zo kunnen de helden hun ervaringen, weetjes en nieuws rechtstreeks doorgeven.
- Nodig de lokale of regionale pers uit wanneer de SDG-vlag gehesen wordt of wanneer de helden voorgesteld worden.
- Maak de SDG's en de lokale helden zichtbaar op lokale activiteiten, of deze nu fysiek of digitaal zijn (gezien Covid-19). Verschillende provincies lenen SDG-sensibiliseringsmateriaal uit. Download de brochure ['50 sensibiliserende praktijkvoorbeelden'](#) voor inspiratie.

- Organiseer samen met je helden corona-proof activiteiten in kader van andere campagnes, zoals de Week van de Handhaving of de Week van de Fair Trade. Organiseer bv. met de helden een opruimactie in het park of ga samen ploggen.
- Ontdek op de [campagnewebsite](#) wat de deelnemers de voorbije jaren ondernamen om de SDG's en de duurzame helden in de schijnwerpers te zetten.

De VVSG maakt tijdens de zomer een gezamenlijke kalender aan. Als deelnemende gemeente wordt je gevraagd je geplande activiteiten in deze kalender in te vullen.

7 Hoe maken we de link naar concrete engagementen op beleidsvlak?

Deelname aan de Week van de Duurzame Gemeente verhoogt niet enkel het bewustzijn over Agenda 2030, maar draagt ook bij aan een sterkere verweving van de SDG's met het gemeentelijke beleid. Via de campagneweek bekrachtig je het SDG-engagement van je gemeente en/of kan je het bestuur en verschillende diensten meetrekken in het SDG-bad. Wie de SDG's beter kent, zal er ook meer rekening mee houden in de uitwerking van projecten en acties. Zo was de campagneweek voor heel wat deelnemende gemeenten aan de voorbije edities een extra stimulans om de SDG's op te nemen in de omgevingsanalyse en het meerjarenplan. Daarnaast hebben verschillende gemeenten dankzij de campagneweek nieuwe samenwerkingen opgebouwd met hun duurzame helden.

2020 luidt de 'decade of action' in. We zetten het actie-element dan ook extra in de verf. Welke actie wil jouw gemeente of een specifieke dienst ondernemen om haar bijdrage aan Agenda 2030 te versterken? Wat zijn de toekomstplannen van je helden?

Geef dit ook mee bij de registratie van je helden. Geef niet enkel een beschrijving van elke held, maar verduidelijk ook welke verandering elke held heeft gezien of doorgemaakt sinds 2015 en welke actie hij/zij in de toekomst wil nemen om zich nog sterker in te zetten voor duurzaamheid. Geef ook aan waarom jouw gemeente deelneemt aan de campagneweek en wat jullie actiepoint voor de toekomst is, i.k.v het 'decade of action'².

Tijdens de campagneweek (maar even goed daarbuiten) kan je als gemeente volgende engagementen of acties ondernemen:

- Onderteken met het college of de gemeenteraad de [SDG-engagementsverklaring van de VVSG](#). Heb je de engagementsverklaring reeds ondertekend met het vorige bestuur, hernieuw dan je engagement tijdens de Week van de Duurzame Gemeente.
- Gebruik de VVSG tools om de SDG's verder te verankeren in je beleid. Hanteer bijvoorbeeld de [SDG-cirkeloefening](#) bij de uitwerking van projecten, maak een [SDG-impactanalyse](#) voor je gemeente of in kader van

² Je kan hiervoor ook terugvallen op het meerjarenplan.

- een specifiek project, of gebruik de SDG's als kader voor [burgerparticipatie](#). Meer informatie en tools vind je op onze [SDG-website](#).
- Duid SDG-ambassadeurs aan onder de lokale raadsleden.
 - Verspreid een interview of filmpje waarin de burgemeester vertelt waarom en hoe de gemeente tijdens de komende legislatuur wil bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.
 - Neem de SDG's op in nota's voor het college en/of de gemeenteraad.
 - Informeer je adviesraden over de SDG's en zoek naar raakpunten en gezamenlijke actiepunten.
 - Stel een diverse werkgroep samen om de duurzame helden te selecteren en te begeleiden. Dit versterkt het bewustzijn over de SDG's bij de leden van de werkgroep en vergroot het draagvlak om de SDG's op te nemen in de eigen dienst of activiteiten, wat op lange termijn bijdraagt aan een duurzamer lokaal beleid. Deze campagnewerkgroep kan je later ook omvormen naar een permanente SDG-werkgroep.

De VVSG ondersteunt je graag bij al deze initiatieven. Feedback, begeleiding of materialen nodig? Breng ons op de hoogte van je plannen!

Contacteer Hanne Albers of Heleen Voeten van de dienst Internationaal van VVSG:

- Hanne Albers: hanne.albers@vvsq.be of 02 211 56 69
- Heleen Voeten (enkel vanaf 1 juli): heleen.voeten@vvsq.be of 0496 73 55 49.

8 Tijdslijn: de campagne stapsgewijs

STAP	TIMING
Goedkeuring deelname aan de campagne door lokaal beslissingsorgaan	Vóór 14 augustus
Inschrijven op www.duurzamegemeente.be	t.e.m. 14 augustus
Duurzame helden selecteren	juni – juli – augustus
Duurzame helden registreren op www.duurzamegemeente.be	t.e.m. 11 september
Ontvangst campagnemateriaal	Begin september
Week van de Duurzame Gemeente: <ul style="list-style-type: none"> - de SDG-vlag hijsen, met officieel moment op 25 september - campagnemateriaal etaleren - communiceren over de duurzame helden - communiceren over engagementen voor duurzaam lokaal beleid 	18 tot 25 september

De campagneweek hoeft niet te stoppen op 25 september. Je kan bv maandelijks een held in de kijker blijven zetten.

nawerking

9 Inspiratie voor de helden

Willen de duurzame helden in jouw gemeente zich informeren over de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen?

- Wat zijn de SDG's?
<https://vvsq.be/kennisitem/vvsq/wat-zijn-de-duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen>
- SDG's in een notendop
<https://vvsq.be/kennisitem/vvsq/sdgs-in-een-notendop>
- Filmpje waarin Vlaamse burgemeesters de SDG's uitleggen
<https://www.youtube.com/watch?v=H2Mwm-nF2sq&t=2s>
- SDG-website van de federale overheid
<https://www.sdgs.be/nl/sdgs>
- SDG-website van de VN
<https://unric.org/nl/duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen/>
- SDG's vertaald in concrete acties
<https://www.goodlifegoals.org/>
<https://www.vvsq.be/kennisitem/vvsq/sdg-bierviltjes>

Deelnemende gemeenten zullen in juli nog een laagdrempelige presentatie voor de helden ontvangen (in de vorm van een powerpoint of een filmpje), met informatie over de SDG's en over de rol van de helden tijdens de Week van de Duurzame Gemeente. Je kan deze presentatie in groep tonen aan de helden of digitaal aan hen bezorgen.

De Week van de Duurzame Gemeente is een initiatief van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, met de steun van de Vlaamse Overheid, de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp van de federale overheid, de Europese Commissie en Platforma.

10 BIJLAGE: Mogelijke duurzame helden per SDG

 <p>1 GEEN ARMOEDE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uitbater sociale kruidenier - organisator uitleenpunt Fietsbib of pamperbank - promotor UITpas - Mensen of organisaties die zich inzetten voor armoedebestrijding en betere levensomstandigheden in het Zuiden (draagt ook bij aan SDG 17) - ...
 <p>2 GEEN HONGER</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lokale bioboer of biohandelaar (draagt ook bij aan SDG 12) - bemanning voedseldepot (draagt ook bij aan SDG 1) - lokale veggiekok (draagt ook bij aan SDG 3) - voedselteams (draagt ook bij aan SDG 1) - korte keten initiatieven (draagt ook bij aan SDG 12) - mensen/koks die tijdens de corona-epidemie duurzame maaltijden bereid hebben voor bv zorgpersoneel - school of bedrijf die samenwerkt met lokale duurzame boer (draagt ook bij aan SDG 8 en 12) - ...
 <p>3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrijwilligers CAW of rusthuizen - vrijwilligers in zorg of psychosociale hulp, bv. tijdens corona - zorgpersoneel dat zich extra heeft ingezet voor welzijn (fysiek en mentaal), bv in WZC, thuiszorg of ziekenhuizen - organisator sociale activiteiten (draagt ook bij aan SDG 10) - werkgever met aandacht voor mentaal welzijn (draagt ook bij aan SDG 8) - lokale sportheld - diensten/vrijwilligers die alleenwonende ouderen opbellen en ondersteunen - diensten, organisaties of jeugdbewegingen die kinderen en jongeren op een creatieve manier in actie en beweging houden doorheen de corona-epidemie - samenwerking tussen huisartsen bv om inzameling en verdeling beschermd materiaal beter te organiseren - inwoners die in het buitenland zichzelf verdienstelijk hebben gemaakt als vrijwilliger in de zorg tijdens de corona-epidemie - ...
 <p>4 KWALITEITS-ONDERWIJS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leerkracht die meewerkt aan duurzame of sociale projecten - school met scholenband (draagt ook bij aan SDG 17) - school die samenwerkt met Bednet (draagt ook bij aan SDG 9) - leerkrachten/scholen die mbv social media ook kwetsbare groepen trachten te bereiken (bv. niet iedereen heeft een laptop, maar wel <u>l</u>instagram) - bedrijf dat inzet op levenslang leren - huiswerkbegeleiders (draagt ook bij aan SDG 1) - mensen, bedrijven, ... die laptops inzetten ikv thuisonderwijs tijdens en na corona (draagt ook bij aan SDG 1 en 10) - studenten lerarenopleiding die scholen helpen/hielpen bij de heropstart en herinrichting van de scholen wegens corona - diensten of organisaties die ikv corona in bijkomende en stimulerende opvang voorzien - ...
 <p>5 GENDER-GELIJKHEID</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrouwelijke CEO (van duurzaam bedrijf) - werkgever of uitbater met aandacht voor afkolfrimte of kinderopvang - organisatoren vrouwengroepen (draagt ook bij aan SDG 10) - communicatiebureau of ambtenaar die inzet op non-stereotiepe beeldvorming - vrijwilligers of organisaties die zich inzetten voor ondersteuning ikv huiselijk geweld

	- ...
 <p>6 SCHONWATER EN SANITAIR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leerkracht of vrijwilliger die werkt rond waterzuinigheid - directeur van waterbewuste school - waterzuinige sportclub - vrijwilligers die verspilling water op bouwerven tegengaan - Mensen, bedrijven of verenigingen die zich inzetten voor proper water en sanitaire voorzieningen in het Zuiden (draagt ook bij aan SDG 17) - ...
 <p>7 BETRIJFBARE DUURZAME ENERGIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - duurzame verbouwers (draagt ook bij aan SDG 11) - leerkracht of vrijwilliger die werkt rond hernieuwbare energie - vereniging met duurzame infrastructuur - organisaties die in kader van evenementen werken met duurzame energie en energie-recuperatie - ...
 <p>8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrijwilligersgroep wereldwinkel - medewerker lokaal toerisme - promotor of verkoper streekproducten - sociaal ondernemer - oprichter platform voor lokale handelaars in coronatijd - bedrijven die wegens corona productie heroriënteren, met respecteren maatregelen voor eigen medewerkers - bedrijven die een deel van hun opbrengst investeren in duurzame projecten en samenwerkingen in het Zuiden (draagt ook bij aan SDG 17) - ondernemers die zich als vrijwilliger inzetten voor begeleiding van KMO's in het Zuiden (draagt ook bij aan SDG 17) - ...
 <p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - leerkracht of vrijwilliger die ICT-lessen geeft - burger die innovatieve ideeën heeft - diensten die infrastructuur met elkaar delen - lokaal bedrijf dat duurzame gebouwen of terreinen heeft - diensten die kwetsbare inwoners voorzien van tablets of gratis vouchers voor internet (om doorheen corona in verbinding te blijven) - ...
 <p>10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrijwilligers lokaal buddysysteem - bijlesgever aan anderstaligen of aan mensen met een beperking - sleutelfiguren lokale minderheden - werkgevers of uitbaters met aandacht voor mensen met een beperking - diasporaverenigingen die met partners in hun thuisland werken aan duurzaamheid - ...
 <p>11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> - abonnees autodeelsysteem (draagt ook bij aan SDG 13) - burgers die kangoerewonen of deelwonen (draagt ook bij aan SDG 3) - transitiegroepen - vrijwilligers erfgoedbewaring - organisaties die hun infrastructuur ter beschikking stellen voor daklozenopvang (tijdens corona-epidemie) - ...
 <p>12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - restaurantuitbater die restjes meegeeft of kookt met voedseloverschotten (draagt ook bij aan SDG 2) - organisator repair café of ruilwinkel (draagt ook bij aan SDG 1) - jeugdhuis dat herbruikbare bekertjes gebruikt - school die ecologische schoonmaakmiddelen gebruikt (draagt ook bij aan SDG 6 en 14)

	<ul style="list-style-type: none"> - studenten of vrijwilligers die partners in het buitenland ondersteunen m.b.t. circulair hergebruik van materialen (ontwikkeling nieuwe producten) - bedrijven die door corona duurzamer gaan nadenken over productieketen (vanuit huidige constatacie dat ze te afhankelijk zijn van grondstoffen uit het Zuiden) - ...
	<ul style="list-style-type: none"> - lokale milieuvrijwilligers - werkgever die transport per fiets promoot (draagt ook bij aan SDG 3 en 11) - school die meedoet aan dikketruiedag - inwoners of organisaties die door de corona-epidemie hun verplaatsingsgedrag op lange termijn herdenken en herinvullen - ...
	<ul style="list-style-type: none"> - uitbaters duurzame viswinkel (draagt ook bij aan SDG 12) - lokale chefs die kiezen voor duurzame vis - vrijwilligers die strand opruimen - ...
	<ul style="list-style-type: none"> - vrijwilligers natuurland - zwerfvuiloprapers of ploggers - lokale imkers - burgers met wilde tuinen (mogelijks zo heringericht tijdens de coronaperiode) - organisatoren zadenbib - ...
	<ul style="list-style-type: none"> - organisatoren burgerparticipatieprojecten - goede voorbeelden van efficiënte of moderne dienstverlening - gemeentepersoneel of burgers die een brede communicatierol opnemen - vrijwilligers vrede-initiatieven - diensten die innovatieve en creatieve dienstverlening hebben uitgewerkt in tijden van corona (zie ook vbn bij helden andere SDG's) - ...
	<ul style="list-style-type: none"> - lokale bruggenbouwers - organisatoren inleefreizen - vierdepijlerorganisaties met projecten in het Zuiden - scholen die een scholenband hebben - bedrijven die projecten in het Zuiden steunen - Inwoners van de gemeente die zich in het buitenland inzetten voor bestrijden corona-epidemie - organisaties die Zuidprojecten opzetten of heroriënteren ikv internationale solidariteit wegens corona-epidemie - ...

Meer info

Voor meer informatie

www.vvsg.be

of contacteer een stafmedewerker team internationaal via

internationaal@vvsg.be.

Over de VVSG

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw is het steunpunt, de belangenbehartiger en de beweging van het lokale bestuur. Alle 300 gemeenten en OCMW's in Vlaanderen zijn lid, naast vele politiezones en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Een huis van vertrouwen dat zijn leden advies en begeleiding verleent, informatie op maat geeft, opleiding en vorming verzorgt, ontmoetingsdagen organiseert en andere ondersteunende diensten biedt. Meer dan 10.000 politici en ambtenaren volgen elk jaar een studiedag of een opleiding bij de VVSG.

De publicatie is een uitgave van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en werd opgesteld in het kader van een subsidiedossier van Platforma.

Het beeldmateriaal in deze publicatie werd ons aangeleverd door de betrokken stads- en gemeentebesturen, tenzij anders vermeld.

VVSG

